

2020

was het jaar waarin...

...IK MIJN MAN VERLOOR

...WE 75 JAAR BEVRIJDING HERDACHTEN

...IK EEN INSTAGRAM-HIT WERD

...CORONA MIJN LEVEN TOTAAL BEHEERSTE

...DE MISSTANDEN IN DE TURNWERELD AAN HET LICHT KWAMEN

...MIJN KUNSTIDEE VIRAL GING

...IK ME IN MIJN OVERLEDEN VADER VERDIEPTE

...IK BELBUDDY WERD VOOR EENZAME JONGEREN

Het leek afgelopen jaar alsof er niets anders bestond dan corona. Maar er waren ook onverwachte successen, persoonlijke drama's, inzichten en veel meer. Daar weten zij alles van...

Remona de Hond-Fransen

VERLOOR HAAR MAN MARC

‘HIJ GAF MIJ RUST EN VERTROUWEN. IK WIST DAT HIJ ZAG WIE IK ECHT WAS’

Remona de Hond-Fransen (34) was getrouwd met Marc de Hond. De rolstoelbasketballer, presentator en theatermaker overleed in juni.

“Een gebroken hart, nu denk ik te weten hoe het voelt. Mijn man Marc overleed op 3 juni van dit jaar en elke dag voel ik een gemis. Ik vind het fijn om over Marc te praten, ook door het geven van dit interview, omdat het dan over onze liefde gaat. De liefde die we hebben, of hadden, ik weet nog niet hoe ik dat moet verwoorden. Het is nog maar kort geleden en er is al heel veel gebeurd. We hebben al veel stappen in de goede richting gemaakt, maar dat Marc er niet meer bij is, is nog steeds oneerlijk, onwerkelijk en ontzettend verdrietig.”

OP Z’N FITST

“Tien jaar geleden leerden we elkaar kennen in sportcentrum Papendal. Als rolstoelbasketballer trainde Marc voor de Paralympische Spelen in Londen, ik voor de meerkamponderdelen van de Olympische Spelen. In de gang van het complex sprak Marc mij aan: ‘Wat voor

sport doe jij?’ Een legitieme vraag op Papendal en er rolde een gezellig gesprek uit. Ik had net getraind, was bezweet en doodop, maar er was een aantrekkingskracht die maakte dat ik lang met hem bleef kletsen. Marc voegde mij toe op Facebook en we bleven een paar maanden om elkaar heen draaien voordat het tot dates kwam. Toen hadden we vrijwel direct al eerlijke gesprekken over het feit dat hij in een rolstoel zat. Marc was heel goed met woorden, dat vond ik fijn. Hij gaf mij rust en vertrouwen. Ik wist dat hij zag wie ik echt was. Er was, naast de lolletjes en gezelligheid, veel diepgang. Marc

vond dat ik hem een socialer mens maakte. Hij kon in zichzelf gekeerd zijn, maar sinds hij met mij was, was hij gezelliger, attenter. We kregen twee kinderen, dochter Livia Jasmin en zoon James Harry. In november 2019 trouwden we in de Koepelkerk in Amsterdam. Het was een grote bruiloft. Marc was in die periode bezig met immuuntherapie voor de uitzaaiingen van blaaskanker, maar was op onze trouwdag vrijwel op z’n fitst en heeft tot één uur ’s nachts mee kunnen feesten. Een perfecte dag vol warmte, vond ook Marc en hij plaatste een van onze trouwfoto’s op Facebook met de tekst: ‘Just married. Let’s grow old together.’”

RAUW-EERLIJK

“Het lukte ons om dicht bij elkaar te blijven tijdens zijn ziekte. Dat is in een relatie lang niet altijd zelsprekend en Marc sprak uit dat hij trots was dat het ons lukte. We praatten veel. Onze sleutel tot succes was dat we alles tegen elkaar konden zeggen. Dat konden we al, maar ook toen hij ziek werd in december 2018. Hij had meteen de instelling: je moet het proberen leuk te maken tijdens een nare periode. Zo vroeg hij me ten huwelijk tijdens de chemotherapie en gaf een afscheidsfeestje ►

‘Hij vroeg me
ten huwelijk
tijdens de
chemotherapie
en gaf een
afscheidsfeestje
voor zijn **BLAAS
EN PROSTAAT**’

voor zijn blaas en prostaat. En hij hield een dagboek bij. We planden de bruiloft en hij gooide zijn theatervoorstelling om en liet zich in het theater twaalf, dertien keer interviewen door onder anderen Eva Jinek, Humberto Tan en Claudia de Breij. De interviews zijn opgenomen voor Livia en James zodat zij later, als ze eraan toe zijn, een postuum document hebben dat hen veel over hun vader vertelt. Dat Marc zo open was over zijn ziekte en het verloop daarvan vind ik bewonderenswaardig. Rauw-eerlijk was hij soms. Zo staat in het boek *Licht in de tunnel*, dat na zijn dood werd uitgege-

misschien kon helpen. In april van dit jaar zagen artsen op een longfoto verdachte cellen en de daaropvolgende CT-scan liet zien dat de kanker was uitgezaaid door zijn hele lichaam. Marc plande onder embargo een afscheidsinterview met Antoinette Scheulderman in *de Volkskrant*, hij wist precies wat hij daarin wilde zeggen en was trots op de foto's die ze na zijn dood zouden plaatsen. Die lieten een kwetsbare en met name

mooie verhalen over vroeger op te halen. Toen ik hun gelach hoorde, dacht ik: jeetje, wat is het hier gezellig. Marc was er goed in de sfeer te sturen. De mensen gingen weg met een lach en een traan. 'Ik vind het allemaal vrij oneerlijk, maar het leven is nou eenmaal oneerlijk.' Die woorden van Marc zitten vaak in mijn gedachten."

GEEN ZWART GAT

"Onze laatste maanden en weken samen waren heel bijzonder. Met een intensiteit, bakken vol liefde. Samen rouwden we om onze toekomst. Aan de hand van kinderboekjes legden we Livia en James uit wat er ging gebeuren. James met anderhalf nog zo jong, zijn emoties moeilijk te peilen. Maar Livia van drie begreep het heel goed. In het begin was ze boos op Marc omdat hij doodging. Wilde ze even niets met hem te maken hebben. Totdat een vriendin van mij haar vertelde dat ze niet boos op hem moest zijn, maar op de boze poppetjes in haar vaders buik, die hem doodmaakten.

Precies een week voordat hij overleed, kocht Marc een huis voor ons. Ik had een paar maanden daarvoor al aangegeven weg te willen uit Badhoevedorp en terug naar de omgeving waar familie en vrienden wonen. Marc was het er grondig mee eens en bemoeide zich met mijn zoektocht naar een geschikt huis. Oordeelde mee en was enthousiast over verbouwplannen. Vrij snel daarna vonden we een mooi huis. Hij was er trots op dat hij dit voor mij, Livia en James kon kopen. Onze toekomst was voor ons beiden daarmee geen zwart gat meer en het gaf Marc rust dat hij ons goed kon achterlaten.

Toen werd bekendgemaakt dat Marc was overleden, gebeurde er ontzettend veel. Marcs wens om het theaterinterview, afgenomen door Claudia de Breij, op tv te laten uitzenden, werd opeens snel ingewilligd. Ongelooflijk. Precies wat hij wilde. De berichtgeving in de media was heel warm. De kindjes en ik verhuisden vrij snel naar het nieuwe huis. Een berenklus, maar voor mij fijn om daarmee bezig te zijn. Ik weet nog hoe ik met Livia een

winkel binnenstapte, ik had haar een nieuw bed beloofd voor in het nieuwe huis. Een man hield de deur voor ons open en Livia zei onverbloemd: 'Mijn papa is dood.' Ik beaamde het maar. Wat kon ik anders? Gisteren was het Marcs verjaardag. Livia wilde slingers ophangen, want in een kinderhoofdje betekent een verjaardag simpelweg dat er slingers zijn

en taart. Ik had er nog niet over nagedacht, maar besloot haar tegemoet te komen door wat bescheiden exemplaren op te hangen en een taartje te halen dat we opaten met familie die langskwam. Ik ben trots hoe Livia ermee omgaat. Ze begint nog steeds over de poppetjes. Geeft ze de schuld van haar papa's dood en zegt dat met zijn dood ook de stoute poppetjes zijn verdwenen. Dat maakt het goed

te begrijpen. Soms praat ze met denkbeeldige vriendjes of zegt ze dat papa vast terugkomt. Dan leg ik haar uit dat het net zo is als met haar 'superoma'. Ook zij was ziek en overleed en ze weet toch dat superoma niet is teruggekomen? Ik wil eerlijk en duidelijk blijven."

DISCODANSEN

"Ik functioneer eigenlijk best goed en daarnaast huil ik nog elke dag – die twee dingen kunnen naast elkaar bestaan. De ene keer is mijn huilbui onbedaarlijk, de andere keer voel ik me even rot en ga ik praten met familie of vriendinnen. Het helpt als mensen meedenken hoe ik het gemis grijpbaar kan maken. Het is niet per se boosheid wat ik voel en ik vind dat het verdriet er mag zijn. 'Het gaat niet makkelijk worden en je hoeft je niet altijd fijn te voelen,' Marc zei het me op zijn sterfbed. Ik ben blij dat hij dat heeft gezegd, anders had ik me er misschien schuldig om gevoeld.

Als gezin koesterden we de traditie om na het eten met z'n vieren te discodansen op muziek. Marc had allerlei gadgets gekocht en een app gedownload waarmee gekleurde lampjes reageren op de tonen van de muziek. Hij zette leuke liedjes op en dan dansten we met z'n allen door de keuken. Na zijn dood vond ik het lastig die traditie voort te zetten, zonder Marc te dansen door de keuken. Inmiddels lukt het me. De ene keer beter dan de andere. 'We zullen lampjes blijven ophangen in de tunnel' schreef ik in een socialmediabericht na Marcs dood. Het verwijst naar onze wens om zelfs in de donkerste periodes fijne momenten te creëren. Dat lukt al heel goed. We discodansen, gaan samen naar het strand en doen veel leuke dingen. Allemaal 'lampjes'. De kinderen genieten ervan. Soms vraag ik me af wanneer ik uit die tunnel zal geraken. Daar ben ik nog niet over uit." ►

'Precies een week voordat hij overleed, KOCHT MARC EEN HUIS VOOR ONS'

ven, dat we voor de operatie nog seks hadden. Voor ons was dat een bijzonder moment en Marc zou Marc niet zijn als hij zoiets had verzwegen. Voor hem was dat een *no brainer* terwijl ik dacht: poeh, moet dat er echt in? Marc was de schrijver, de creatieve van ons twee. Hij vond dat er niets in stond waarvoor wij ons hoefden te schamen. Hij zag het als een mooi verhaal dat anderen

eerlijke kant zien van hem, van ons. Dat het zo slecht ging, hielden we bewust privé om onze energie alleen te hoeven besteden aan een kleine kring mensen. Marc zag onwijs op tegen het afscheid nemen. Eerst waren er de mensen die iets verder van hem af stonden. Vrienden van basketbal en de middelbare school. De week voor zijn dood kwamen de mensen die dicht bij hem stonden. Van die momenten wilde hij telkens iets moois maken. Twee neven die aan zijn bed stonden, droeg hij op niet verdrietig te zijn, maar

HET SOCIALMEDIA-IDEE VAN *Anneloes Officier* GING VIRAL

‘JE HOEFT GEEN KUNSTKENNER TE ZIJN OM EEN BEKEND SCHILDERIJ NA TE MAKEN’

Het thuiswerken na één dag al zat, bedacht Anneloes Officier (32) met vrienden een spel: het thuis namaken van een kunstwerk. @tussenkunstenquarantaine werd op Instagram een internationaal succes.

“Het idee van @tussenkunstenquarantaine is ontstaan als gimmick onder vriendinnen. Wij wonen met z’n drieën in een Amsterdams appartement van negentig vierkante meter. Om ons minder opgesloten te doen voelen, vroeg een van mijn huisgenoten om vermaak in onze groepswhatsapp.

Zo ontstond het idee om met huishoudelijk gerei een kunstwerk na te maken. Om het kracht bij te zetten, maakte ik de eerste variant, niet wetende dat deze foto later op allerlei nieuwssites zou belanden. Ik plakte een knoflookteen op mijn oorlel als oorbel, gebruikte een Ikea-placemat als groene blouse en keek een beetje ongelukkig de cameralens in. Voilà: net het *Meisje met de parel*, naar het werk van Johannes Vermeer. ‘#tussenkunstenquarantaine!’ reageerde vriendin Floor, als knipoog naar het tv-programma *Tussen kunst en kitsch*. Ik deelde het op Instagram en een beetje publiciteit deed de rest: het Rijksmuseum, het Van Gogh Museum en zelfs het Louvre en het New York MET haakten erop aan. Ze deelden de foto met hun internationale volgers – ongelooflijk – en niet lang daarna kreeg ik op het account veertig foto’s per uur ingestuurd van mensen uit India, Noorwegen, de VS,

Iran en Brazilië. Allemaal maakten ze thuis kunstwerken na. Vaak met hilarische creativiteit: de kont van een hond bleek perfect als neus in een Dali-kunstwerk. Complete woonkamers werden omgetoverd tot recreaties van Edvard Munchs *De Schreeuw* en Jheronimus Bosch’ *Tuin der lusten*.

De achtergrondverhalen over de toestandkoming van de ‘kunst’ vormen voor mij een bron van plezier. Ouders die delen dat hun kinderen zich uren vermaken met kunstboeken. En leraren die het in hun lesprogramma opnemen. Bijzonder is het verhaal van een ziekenhuis in Parijs: artsen deelden de foto waarop zij *Het laatste avondmaal* uitbeelden; even indrukwekkend, in de tijdsgeest waarin de zorg zo belangrijk is, als wonderbaarlijk nauwkeurig uitgevoerd. Ze schreven dat het hun de nodige afleiding bracht tijdens de pittige tijd. Voor mij persoonlijk vormt de expositie in Palais des Beaux Arts in Lille, Frankrijk, het hoogtepunt. Daar worden pal naast de originele werken de Tussenkunstenquarantaine-varianten tentoongesteld. De kracht van @tussenkunstenquarantaine is dat iedereen kan meedoen. Je hoeft echt geen kunstkenner te zijn om een bekend schilderij na te maken. Het is juist leuk om op een andere manier naar de schilderijen te kijken en daarmee te spelen. Het account heeft een bijna therapeutische werking voor mij en vele anderen gehad, zo blijkt uit de tientallen reacties onder elke post. Telkens weer word ik verrast met grappige inzendingen en is mijn inbox gevuld met lieve en positieve berichten van over de hele wereld. Ik vind het bijzonder hoe mensen in een tijd van isolatie toch die verbinding kunnen vinden.”

Aura Timen BELEEFDE EEN HECTISCH JAAR BIJ HET RIVM

‘DE EERSTE PERIODE HEB IK PUUR OP ADRENALINE OVERLEEFD’

Als hoofd Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu was arts en bijzonder hoogleraar Aura Timen (54) het afgelopen jaar een belangrijk gezicht tijdens de coronacrisis.

Dat vind ik hartverwarmend. In het begin van de coronacrisis kregen we bij het RIVM van wildvreemden bemoedigende kaartjes toegestuurd, en kilo’s snoep. De coronakilo’s zijn ook mij niet onbekend. Ineens is er ook belangstelling voor mij als persoon, elke dag krijg ik wel een mediaverzoek. Ik probeer dicht bij mezelf en het inhoudelijke verhaal te blijven. Ik ben soms de boodschapper van slecht nieuws. Dat is vervelend, maar het hoort erbij. Als arts ben ik getraind in het brengen van slechte berichten, maar dat was altijd in een een-op-een-gesprek. Nu moet ik soms de hele maatschappij iets vertellen waar niemand blij mee is. Dat valt niet mee. Ik breng ook liever goed nieuws. Zoals afgelopen zomer, toen het aantal besmettingen flink afnam.

“Nog nooit heb ik het zo lang achter elkaar zo druk gehad. In dit vak weet je dat je soms moet buffelen, maar dan is dat tijdelijk. Corona is een onvoorspelbaar virus, niemand weet wanneer het rustiger wordt. Tijdens de eerste golf werkte ik zeker tachtig uur per week. Alles moest nog worden opgestart en mijn telefoon ging dag en nacht af. Ook nu is het weer alle zeilen bijzetten. Sinds mijn tv-optredens word ik op straat herkend, dat is nieuw voor mij. Gelukkig zijn de meeste reacties positief: ‘Sterkte, ga zo door!’

Als ik terugkijk op het afgelopen jaar, vraag ik me weleens af hoe ik die enorme drukte ben doorgekomen. De eerste periode heb ik puur op adrenaline overleefd. Niet zeuren, doorgaan. Maar eind maart sloeg de vermoeidheid toe. Ik moest uit mijn hoofd komen en weer gaan sporten, anders werd ik gek. Ik ben gaan hardlopen – zonder telefoon bij me. Eindelijk hoorde ik weer de vogels fluiten en had ik weer oog voor de blaadjes aan de bomen. Inmiddels kan ik hele stukken hardlopen, mijn conditie is enorm verbeterd. Ook doe ik met vriendinnen via Zoom aan pilates. Sporten is echt een wondermiddel voor mij. Ik heb geleerd om ondanks de waanzinnige drukte soms tijd vrij te maken voor mezelf en mijn gezin. Ik ontspan met de muziek van Bach, chocolade en een fijn modetijdschrift. Of ik zet mijn verstand op nul en kijk een goede serie op Netflix. Om het halfuur gluur ik dan wel even op mijn telefoon, dat zit er nu zo ingebakken. Mijn man is heel nuchter en relativerend, hij zet mij met beide benen op de grond als ik te hard werk of gestrest ben. En ik krijg veel steun van mijn collega’s. Keiharde werkers die elke dag weer hun stinkende best doen, niet wetende wanneer deze crisis voorbij is.” ►

‘We gingen
ervan uit dat
onze dochters
daar in goede
handen waren,
net zoals je je
kinderen
**IN GOED
VERTROUWEN
NAAR SCHOOL
BRENGT**’

Relinde Jong

IS BLIJ DAT TURNSTERS NIET LANGER ZWIJGEN

‘IK DENK STEEDS: HAD IK ALS MOEDER IETS ANDERS MOETEN DOEN?’

Anouk (38) en Lizanne (35), de dochters van Relinde Jong (70), hebben beiden op hoog niveau geturnd. Als Relinde de misstanden meldde bij de bond, werd daar niets mee gedaan. Dit jaar ging de beerput open.

“De afgelopen maanden waren erg intensief. Alles wat er is gebeurd, kwam naar boven. Het is heftig om dat weer allemaal door te maken. Ik ben blij dat er nu steeds meer openheid komt over de misstanden in de turnwereld. De beerput is eindelijk open. Steeds meer oud-turnsters durven hun verhaal te doen, en ik verwacht dat er nog meer zullen volgen. De hele situatie zit me nog steeds hoog. En steeds denk ik: had ik als moeder iets anders moeten doen? Maar ik deed mijn dochters Anouk en Lizanne helemaal niet op topsport. Ik liet ze toen ze klein waren turnen, omdat ze dat een leuke hobby vonden. Hogere ambities hadden we daar niet mee. We gingen ervan uit dat onze dochters daar in goede handen waren, net zoals je je kinderen in goed vertrouwen naar school brengt. Algauw bleken de meiden allebei

getalenteerd te zijn. En nog belangrijker: ze vonden het echt heel leuk. Dan wil je als ouder hun talent niet in de weg zitten. Alles veranderde toen Anouk en Lizanne een nieuwe trainer kregen: hij is het afgelopen jaar veelvuldig in het nieuws geweest wegens het mishandelen van jonge turnsters. Anouk en Lizanne waren altijd vrolijke, open meiden geweest. Maar ineens werden ze stiller. Soms zag ik ze samen smoezen. Als ik vroeg waar ze het over hadden, kreeg ik er niets uit. Logisch, alle turnsters onder hem werden bedreigd dat ze niets tegen hun ouders mochten zeggen. Anders werden ze afgestraft. Toen ik een keer witheet van woede verhaal ging halen nadat ik via een ploeggenootje had gehoord dat de trainer zó hard tegen Lizanne had staan schreeuwen dat mensen dachten dat hij haar ging vermoorden, werd ze afgestraft voor mijn ‘bemoeienis’. Ze moest een week lang in haar eentje trainen. Niemand

mocht met haar praten. En dat is niet het enige tergende voorbeeld. Mijn dochters gingen drie weken op trainingskamp met hem. De turnsters mochten geen contact hebben met hun ouders. Ze werden uitgehongerd, kregen alleen een beetje rijst met kip te eten. Ik bracht Anouk en Lizanne schone was en verstopte daar Liga’s in. Bleek en uitgeput kreeg ik mijn meiden weer thuis. Buitenstaanders zeggen vaak: ‘Wat idioot dat de ouders niet hebben ingegrepen!’ Maar zo zwart-wit ligt het niet. Ik heb zó vaak bij de turnbond aan de bel getrokken, maar alles werd in de doofpot gestopt. En Lizanne en Anouk waren zo ambitieus en trainden enorm hard voor grote toernooien, ze zouden woest zijn geweest als ik ze van turnen had afgehaald. Het was hun droom, die wilde ik hun niet ontnemen. En zo werd ik als moeder steeds heen en weer geslingerd in mijn gevoel. Bovendien vertelden ze nooit iets over die horror, dat hoorde ik pas later. Ik word er moedeloos van dat ouders worden aangekeken op het wangedrag van de trainers. Maar ik ben blij dat veel turnsters nu zo moedig zijn om te spreken over hun ervaringen. Eindelijk hebben ze een stem. Ik hoop dat de turnsters erkenning krijgen voor hun leed en dat er nazorg komt. En dat die zwijgcultuur stopt. We houden onze mond niet meer.” ►

Henny Dormits

HERDENKT DAT ZE 75 JAAR GELEDEN DE OORLOG OVERLEEFDE

‘MIJN VADER HEEFT MIJ GELEERD DAT ER MEER GOEDE MENSEN ZIJN DAN SLECHTE’

Henny (91) is een van de ongeveer vijfduizend Joodse Nederlanders die levend de concentratiekampen verliet. Ondanks alle gruweligheden die ze meemaakte, is ze nooit bang geweest.

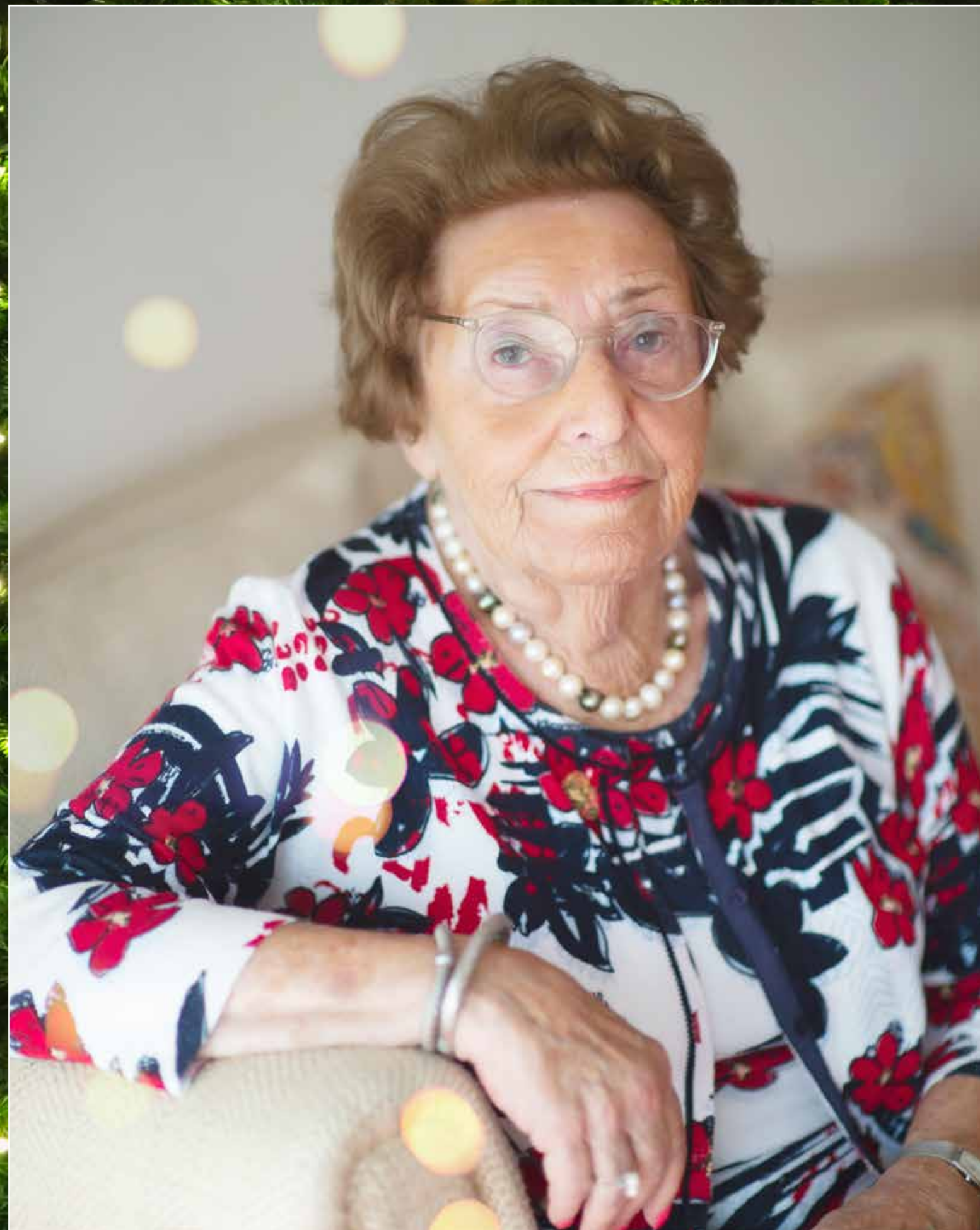
“Ik heb met mijn ouders en twee jaar oudere zus Lily, die ook nog leeft, in twee concentratiekampen gezeten, ik weet wat honger is. Toen we uit de oorlog terugkwamen, hadden we niets meer. Geen dak boven ons hoofd, geen geld; mijn vader had vijf zaken gehad en die waren ingepikt of weg, en nauwelijks nog familie; 65 familieleden hadden de oorlog niet overleefd. Maar ik had een heel bijzondere vader. Hij heeft er alles aan gedaan om mijn moeder, zus en mij een leuk leven te geven. We zijn naar Lugano, Parijs en Nice geweest, ’s avonds gingen we dansen op het Gevers Deynootplein in Scheveningen, waar we woonden. Ik heb mijn ouders nooit zien huilen. Gek, hè?”

VOOR JODEN VERBODEN

“Mijn ouders hadden een geweldig huwelijk, maakten nooit ruzie. Mijn moeder had

straatvrees, we ondernamen nooit iets met haar. Mijn vader nam daarom een kindermisje aan, Bep Kanis. Ze was 26 toen ze bij ons kwam en is altijd bij ons gebleven. Ze was ontzettend lief! We waren haar alles en noemden haar ‘juffie’. Op zondag nam ze ons mee naar haar eigen moeder, dan gingen mijn ouders bridgen. Mijn vader speelde in de hoofdklasse. Soms speelden ze thuis met vrienden en deed mijn moeder mee. Zij maakte veel fouten, dan zei vader: ‘Janny, wat kun jij toch lekker koken!’ Dan wist ze dat ze iets stoms had gedaan. Zoals veel Haagse

Joden woonden we eerst bij de synagoge in de binnenstad. Op mijn achtste verhuisden we naar Scheveningen. Voor de oorlog was ik me er helemaal niet van bewust dat ik Joods was, we gingen nooit naar de synagoge. Maar van gevluchte Duitse Joden begreep mijn vader dat we niet veilig waren, mochten de Duitsers ooit Nederland bezetten. In mei 1940 gebeurde dat dus, met het hele gezin zijn we naar de Scheveningse haven gegaan om te kijken of we mee konden met een vissersboot naar Engeland. Het lukte niet en ons leven ging verder. Maar vanaf begin 1941 werd de ene na de andere beperkende maatregel doorgevoerd. Opeens stonden overal bordjes: ‘Voor Joden verboden.’ Kon ik niet meer het park in, of met de tram. Met mijn niet-Joodse vriendinnetjes mocht ik niet meer omgaan, ik snapte er niets van. Gelukkig trokken de meesten zich daar niets van aan. Vanaf mei 1942 moesten we een davidster op onze kleding dragen. Op straat werd ik door het zoontje van een NSB’er bespuugd. Ik vond dat afschuwelijk, maar liep gewoon door, want mijn vader had gezegd: ‘Als iemand je uitscheldt of duwt, niets terugdoen. Denk erom!’ Ook moest ik naar een Joodse school in de Duinstraat, maar dat was heel gezellig. Steeds ►

meer klasgenootjes verdwenen echter, de klas werd kleiner en kleiner.”

SCHIJNVEILIG

“Via het verzet kon mijn vader valse dooppapieren regelen. Daarop stond dat we in 1938 waren gedoopt in de protestantse kerk. Elke zondag ging ik met mijn zus naar de jeugddienst in de Kloosterkerk in Den Haag. Omdat we niet meer met de tram mochten, moesten we lopen. Twintig minuten. Toch waren die dooppapieren geen garantie voor onze veiligheid: eind 1942 kregen we een oproep om ons te melden. Mijn vader vond toen een onderduikadres bij een jong

ik met moeder erachter; niet te dichtbij, maar wel genoeg om elkaar te zien, want alles was verduisterd. Ik was voor het eerst doodsbang. Het echtpaar was geweldig. Achter in hun huis hadden ze drie kamertjes voor ons ingericht. Ik heb me er nooit verveeld. We hebben er vijf maanden gezeten, toen zijn we verraden. We werden overgebracht naar de Scheveningse gevangenis. Daar verscheurde een Nederlandse SS'er onze dooppapieren en

we twaalf uur per dag hooien en aardappels rooien. We werden bewaakt door geüniformeerde jongemannen. Soms greep een van hen een meisje en verdween met haar in het hoge gras. Vanwege onze uitzonderingspositie keken andere Joodse geïnterneerden ons met de nek aan, we werden gehaat. Elke dinsdag vertrokken er treinen naar het oosten en wij stonden niet op de deportatielijsten. Als ordonnans moest ik helpen bij die transporten. Ik heb zo veel familieleden zien vertrekken die geen dooppapieren hadden. Ik heb ze in die beestenwagens geduwd, hun koffers aangegeven. En daarna zwaaiden we ze uit en riepen: ‘Daag! Tot ziens!’ Op de wagons stonden plaatsnamen als Auschwitz of Sobibor. We hadden geen idee waar dat lag en wat daar gebeurde. Hoe konden we weten dat ze twee dagen later al zouden zijn vergast? Pas in Theresienstadt, waar we in september 1944 naartoe werden gebracht omdat Westerbork werd ontruimd vanwege de nadering van de geallieerden, hoorde mijn vader van iemand dat er in andere kampen mensen werden vergast. Dat we naar Theresienstadt moesten, was een ongelooflijke domper. De bevrijding leek zo dichtbij, we hadden al feestgevierd in het kamp. Mijn vader had gezegd: ‘We zullen het er minder hebben dan in Westerbork.’ In goederenwagons, met op de grond strozakken en in hoek emmers voor je behoefte, zijn we er in een dag of drie naartoe gebracht. Onderweg hoorden we soms bommen vallen. Ik heb doodsangsten uitgestaan. Theresienstadt was inderdaad de hel vergeleken bij Westerbork. Op een dag zou het Rode Kruis langskomen, daarom werd een deel van het kamp opgeknapt. Alles moest worden geschilderd, er kwam een kleuterklas met mooie gordijntjes. Met andere meisjes moest ik het crematorium leegruimen. Als beloning zouden we een stukje brood met boter krijgen. We moesten acht uur lang lichaamsresten uit de ovens in schoenendoosjes aan elkaar doorgeven, soms viel er een doosje uit onze handen en lagen de botjes en het as op de grond. Dan lachten we maar. ‘Wat doen we nou, haha?’ We waren onbewust al zo gehard.”

‘We stapten uit op station Hollands Spoor in Den Haag. Waar moesten we heen?’ WE HADDEN NIETS MEER’

echtpaar, Jan en Diny Geradts op de Valkenboskade in Den Haag. Als Joden mochten we na acht uur ’s avonds niet meer over straat. We scheurden onze sterren van de kleding en verlieten in het pikkedonker ons huis om erheen te gaan. Alles lieten we achter. Een koffer zou opvallen. Ik droeg daarom verschillende kledingstukken over elkaar. Vader en Lily liepen voorop,

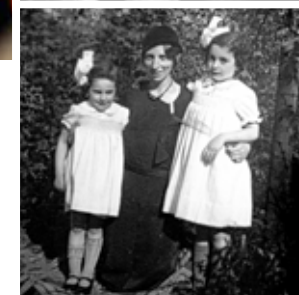
riep: ‘Jullie gaan allemaal naar het concentratiekamp!’”

OP TRANSPORT

“Anderhalf jaar zaten we in Westerbork. Het bleek dat er in de kerk in Den Haag kopieën waren van onze dooppapieren en Juffie bracht die naar Drenthe. Zo kwamen we daar in een speciale barak terecht van gedoopte Joden. Ook in Westerbork gingen we naar de kerk. Ik kreeg er een hartsvriendin, Selma. Ze is haar hele leven mijn steun en toeverlaat geweest. Selma en ik zaten in de buitendienst. Met leeftijdsgenoten moesten

“Mijn ouders. Ze hadden een geweldig huwelijk.”
Henny (links) en Lily met hun kindermisje Bep Kanis.
“Ze was ontzettend lief!”

UITWISSELING

“In februari 1945 ruilden de Duitsers onze groep van twaalfhonderd gedoopte Joden met Zwitserland voor medicijnen. In een luxe trein met eten en drinken werden we erheen gebracht. Toen de slagbomen aan de grens omhoog gingen en we Zwitserland binnen reden, was het doodstil. Niemand beseftte dat we vrij waren. Toen we uit te trein stapten en een Zwitserse militair zijn

hand op mijn schouder legde, verstijfde ik. Als een soldaat in Westerbork dat deed, wist je hoe laat het was. In juli dat jaar zijn we teruggegaan naar het inmiddels bevrijde Nederland. We stapten uit op station Hollands Spoor in Den Haag. Waar moesten we heen? We hadden niets meer. Toevallig kwam mijn vader een vriend tegen en vroeg of hij bij hem mocht bellen. Hij belde mijn

onderduikouders en die zeiden: ‘Kom hierheen, jullie kamertjes zijn er nog.’ Zo lief. Een paar maanden later konden we in het huis van een niet teruggekeerde Joodse familie trekken. Niet iedereen was blij ons weer te zien. Ik liep met mijn moeder in de Spuistraat en bij een wegversmalling stootte ze per ongeluk een man aan. Hij draaide zich om en zei: ‘Goh, hebben ze jou niet vergast?’ Ik stond perplex. Mijn vader bouwde snel een groothandel in kalfs- en lamsvlees op. Hij leverde aan de Holland-Amerika Lijn en ik ben de administratie gaan doen. Ik had een goed leven. Door die kamptijd heb ik mijn jeugd overgeslagen. Al die leuke dingen die jongeren doen op die leeftijd, had ik gemist. In 1955 ben ik gehuwd met een Joodse man. Helaas liep dat huwelijk op een mislukking uit, maar hij schonk me een lieve dochter en zoon; helaas is mijn dochter op haar 27ste bij een verkeersongeluk omgekomen. Dat is het allerergste wat ik in mijn leven heb meegemaakt. Ze was net getrouwd, onvoorstelbaar. Maar mijn zoon is er altijd voor me, hij is geweldig, net als mijn schoondochter. Ik heb drie kleinzoons en twee achterkleinkinderen. Het is een heerlijk gevoel om vrij te zijn. Nachtmerries heb ik nooit gehad, niemand van ons. Dat komt door mijn verstandige vader, denk ik. Door hem heb ik me altijd veilig gevoeld, ook in het kamp. Hij heeft mij ook geleerd dat er meer goede mensen zijn dan slechte. Veel Nederlanders hebben hun leven voor ons gewaagd. En ook niet alle Duitsers waren slecht, zei hij. Sinds twintig jaar vertel ik mijn verhaal op scholen en zeg dan altijd: ‘Je mag niemand veroordelen om zijn afkomst, geloof of kleur. Een mens is een mens. Er zijn goede en slechte.’ De kinderen vragen me de gekste dingen, zoals: ‘Heeft u Hitler weleens gezien?’ Maar ook: ‘Had u een huisdier?’ Na afloop komen veel van hen me bedanken: ‘Wat bijzonder dat u dit vertelt zonder dat u huilt.’ Ik zeg altijd tegen ze: ‘Je weet pas wat vrijheid is, als het je wordt afgenomen. Ik hoop dat jullie dat nooit meemaken. Want vrijheid is alles.’” ►

‘Een van de jongens vroeg zelfs of hij de volgende dag **WEER MOCHT BELLEN**’

Anneke van Dijk

WERD BELBUDDY

‘IK HAD ME NIET GEREALISEERD DAT LUISTEREN ZO WAARDEVOL KON ZIJN’

Anneke van Dijk (57) was een van de belbuddy's van Margriet. Ze ging het gesprek aan met eenzame jongeren. “Het ontroerendst vond ik dat ze mij echt het vertrouwen gaven, alles zo eerlijk durfden te vertellen.”

“De vraag om belbuddy te worden kwam voor mij op het perfecte moment. Eerder dit jaar had ik al het plan om als vrijwilliger te gaan helpen bij De Kindertelefoon, tot corona roet in het eten gooi- de. Dit was een mooie manier om alsnog mijn steentje bij te kunnen dragen. Ik heb zelf twee jongvolwassen kinde- ren, een dochter van 25 en een zoon van 28. Ze hebben een heel goede vriendenkring en staan altijd voor elkaar klaar. Dat is ontzettend belangrijk voor ze. Maar om me heen merk ik ook dat zo’n fijne vriendengroep niet voor iedereen even vanzelfspre- kend is en sommige jongeren zich zelfs heel eenzaam voe- len. Die jongeren wil ik met alle liefde helpen. Voordat ik als belbuddy aan de slag ging, heb ik met een aantal ande- ren de campagnevideo van

Margriet opgenomen. Het gesprek dat ik toen had met Virgil, een van de jongeren, is me heel goed bijgebleven. Het was best intiem. We zaten recht tegenover elkaar, keken elkaar continu aan en vergaten even de camera’s om ons heen. Hij vertelde me hoe moeilijk hij het vond geen vrienden te hebben. Hij was zo open en eerlijk. Niet alleen ik, maar iedereen die daar was, werd gegrepen door zijn verhaal. Het besef dat iemand zich zo alleen voelt, kwam echt bij me bin- nen. Hij ziet zo veel mensen tijdens zijn werk in de super- markt, maar er is niemand die in de gaten heeft hoe eenzaam hij is. Meteen in dat eerste gesprek merkte ik hoe belangrijk het voor hem was om daarover te kunnen praten. Net zoals voor de jon- geren die ik aan de telefoon sprak. Ze willen zo graag hun verhaal kwijt en het liefst bij iemand buiten hun persoon- lijke kring. De eerste keer dat

ik werd gebeld, vond ik het best spannend. Er zit iemand aan de andere kant van de lijn, die je niet kent. Dat is even onwennig en er vielen wat stiltes. Zodra ik vragen begon te stellen verliep het eigenlijk heel soepel. Het ontroerendst vond ik dat ze mij echt het vertrouwen gaven, alles zo eerlijk durfden te vertellen. Een van de jongens vroeg zelfs of hij de volgende dag weer mocht bellen. Vooraf had ik me niet gerealiseerd dat luisteren zo waardevol kon zijn. Na de gesprekken moest ik het wel altijd even laten bezinken. Dan dacht ik: jemig hoe is het mogelijk, zo veel mensen op aarde en toch voelt iemand zich zo alleen. Natuurlijk weet je wel dat er eenzaam- heid is. Het is ook iets wat ik uit mijn eigen leven ken, dat het af en toe wel iets socialer en leuker mag zijn. Maar dan spreek ik weer met iemand af en komt het wel weer goed. Sommige mensen kunnen dat niet. Nu in deze tijd al helemaal niet. Juist dan is het fijn dat ze via zo’n luisterlijn bij iemand terecht kunnen en iemand écht naar ze luistert. Voor hen wil ik graag dat luisterende oor blijven.” ►

Merlijn Kamerling

MAAKTE EEN BOEK EN DOCUMENTAIRE OVER ZIJN VADER ANTONIE

‘HET WORDT STEEDS ERGER DAT HIJ ER NIET MEER IS’

Merlijn Kamerling (21) was elf toen zijn vader, zanger en acteur Antonie Kamerling, stierf door zelfdoding. Tijdens het maken van een boek en documentaire over Antonie kwamen weggedrukte herinneringen weer boven: “Door de leuke herinneringen beseftte ik dat hij echt een goede vader was. En hoe klote het is dat hij dood is.”

“Het afgelopen jaar heb ik met een dubbel gevoel beleefd. Aan de ene kant was het zwaar, omdat het in oktober tien jaar geleden was dat mijn vader overleed. Maar het was ook mooi en fijn, omdat ik dit jaar het gevoel kreeg dat alles voor mij begint te veranderen. Jarenlang heb ik stilgezeten, en 2020 was een keerpunt. Mijn leven bestond lange tijd uit bankhangen en niets doen. Ik was niet vooruit te branden en wist niet wat ik met mijn leven aan moest. Drie jaar geleden was ik op vakantie met mijn moeder en zusje. Al een paar nachten kon ik niet slapen. Mijn hoofd zat vol gedachtes. Niet per se over mijn vader, want die gedachtes probeerde ik in die tijd juist weg te drukken. Mijn moeder had al eerder een boek geschreven, daar moest ik ineens aan denken. Misschien was dat ook iets voor mij. Toen ik ben mijn gedachtes en gevoelens gaan

opschrijven. Dat luchtte op en werkte therapeutisch. Die teksten liet ik aan mijn moeder lezen. ‘Zou je hier niet iets mee willen?’ vroeg zij. Ik vond het oké als ze mijn teksten aan haar literair agent liet lezen. Hij was enthousiast over mijn werk en uiteindelijk kwamen we tot het plan van een boek. Dit jaar verscheen dan eindelijk *Nu ik je zie*. Het schrijven was een proces van ups en downs. Ik deed research. Bekeek oude interviews met mijn vader en sprak met zijn vrienden en familie. Jeugdherinneringen kwamen ineens weer boven. Omdat ik altijd zo min mogelijk aan mijn vader wilde denken,

had ik die herinneringen jarenlang weggedrukt. Ik was gewend om niet aan hem te denken en niet over hem te praten. Nu ineens moest ik wel gaan graven in mijn geheugen. En plots herinnerde ik me weer hoe leuk het was om ’s zomers met mijn vader te zwemmen in de Kromme Mijdrecht, de rivier achter ons huis. Ik zag ons als gezin zitten op de steiger of varen in ons bootje. En ik wist weer hoe ik met mijn vader voetbalde in de tuin. Heel gewone, huiselijke herinneringen die voor mij toch heel waardevol bleken.”

KWETSBAAR

“Toen ik mijn boek af had, kwam het plan om een documentaire te maken. Eerder had ik al de webserie *Falen en opstaan* gemaakt, over de keuzestress van generatie Z. Ik raakte bevriend met de regisseur. Met de tiende sterfdag van mijn vader in zicht besloten we een persoonlijke documentaire te maken. Dat werd *Antonie & Merlijn: 10 jaar later* waarvan de uitzending een dag voor mijn vaders sterfdag was. Het programma werd ontzettend goed bekeken. Nog steeds krijg ik dagelijks tientallen berichten van onbekenden op mijn Instagram die laten weten dat ze erdoor geraakt waren. ►

‘Nu ik me
opnieuw in hem
heb verdiept,
weet ik dat hij
eigenlijk
hartstikke
positief
in het leven
stond, **MAAR
GEWOON EEN
ZIEKTE HAD’**

Het was confronterend om de documentaire te maken, en eng om me zo kwetsbaar op te stellen. Als ik voor mijn boek met iemand een gesprek had over mijn vader, bijvoorbeeld met Beau van Erven Dorens, keek ik ter voorbereiding oude beelden van mijn vader en Beau. En dan plande ik de rest van de dag niets, zodat ik tijd voor mezelf had als ik er verdrietig van werd. En ik kon op pauze drukken als het me te veel werd. Bij het filmen van de documentaire kon dat niet. Dan draaide er gewoon een camera mee, ook op moeilijke momenten. Ik was aan de ene kant de objectieve interviewer, en aan de ande-

raakt. Maar dat fragment raakte me wel. Want ik zag hoe kwetsbaar en onzeker mijn vader toen was. Hij is aan het zingen en vraagt dan aan de dj's of ze hem aan het uitlechten zijn. Terwijl zij het juist prachtig vinden en overigens totaal niet doorhebben dat mijn vader die opmerking meende. Hij zei dat soort dingen, maar had tegelijkertijd een uitstraling waardoor mensen dachten dat hij het niet meende. Ik heb veel oude interviews

een open boek, van mijn gezicht lees je meteen af hoe ik me voel of wat ik ergens van vind. En anders zeg ik het wel.”

GEKKE VADER

“Mijn documentaire eindigt in Venetië. Dat vond ik ook meteen de mooiste en ontroerendste momenten. Ik was nog nooit in de stad geweest waar mijn ouders trouwden en besloten om met de pil te stoppen, waarna mijn moeder van mij in verwachting raakte. Daar had ik ook voor het eerst met mijn zusje Vlinder een open gesprek over onze vader. Ik vond het zó stoer hoe zij zich verwoordde. We schelen zes jaar. Ik zag haar nog altijd als een jong meisje met wie ik weinig raakvlakken had. Ik vond haar stilletjes, terwijl ik heel uitgesproken ben. Maar daar kon ze zomaar – mét camera erbij – zo mooi, rustig en duidelijk vertellen over wat de dood van onze vader met haar had gedaan. Wauw, wat heb ik een stoer en volwassen zusje, realiseerde ik me ineens. Ik weet niet wanneer wij anders dit gesprek zouden hebben gehad, als ik niet deze documentaire had gemaakt. Want wat is daar het juiste moment voor? Het heeft onze band verbeterd. Ik durfde nooit aan haar dingen te vragen over papa en haar gevoel, dat gingen we beiden uit de weg. Nu durf ik dat wel. Ik ben anders naar mijn vader gaan kijken. Ik zag hem als een gekke vader die beroemd was en voor wie ik me schaamde. Hij had lak aan de regels en deed waar hij zin in had. Als hij het warm had, trok hij zijn schoenen uit en bracht hij mij op blote voeten naar school. Op mijn voetbalkamp ging hij zingen en gitaarspelen bij het kampvuur. Ik zakte door de grond. Achteraf denk ik: dat was juist hartstikke cool. Eerder focuste ik me juist op het negatieve, uit zelfbescherming. Dat ik een stomme vader had die rare dingen deed. Alsof het dan minder erg was dat hij er niet was. Maar hoe meer ik met hem bezig was, hoe erger het werd dat hij er niets meer is. Door de leuke herinneringen besepte ik dat hij echt een goede vader was. En hoe klote het is dat hij dood is. Ik realiseerde me ook hoe intens verdrietig dit voor mijn oma is, en voor

mijn moeder. Nu ik me opnieuw in hem heb verdiept, weet ik dat hij een heel lieve, vrolijke, en op een leuke manier gekke vader was, die eigenlijk hartstikke positief in het leven stond, maar gewoon een ziekte had.”

LIEFDEVOL

“Mijn vader was heel erg zoekende. Net als ik, maar hij had dat nog steeds op latere leeftijd. Terwijl hij alles had: een gezin, een carrière, een

mooi huis op een prachtplek. En dan nog steeds was hij zó onzeker en dolende. Ik weet nu beter hoe mijn vader in elkaar zat, maar hem echt begrijpen doe ik niet. En al helemaal niet zijn keuze om zelf uit het leven te stappen. Als je je ouder aan een ziekte of een ongeluk verliest, is dat ook vreselijk, maar dat kun je waarschijnlijk makkelijker een plek geven. Bij zelfdoding blijven nabestaanden achter met twijfels en vragen: waarom hebben we dit niet zien

aankomen, hadden we iets kunnen doen? Dat heb ik zelf niet gedacht – ik was nog maar een kind toen hij overleed – maar mijn familie wel. Zelfdoding is moeilijk te accepteren. Er is altijd een andere uitweg. In interviews zei mijn vader dat suïcide het laatste is wat hij zou doen, omdat hij dat beschouwde als falen. En dan doet hij het tóch. Dat blijft onbegrijpelijk. Vaak wordt er geroepen dat zelfdoding egoïstisch is. Dat vind ik echt de allergrootste misvatting. Want dat is niet zo. Niemand, en zeker niet een persoon met kinderen, pleegt zelfmoord omdat hij of zij alleen maar aan zichzelf denkt. Vaak heeft iemand heel veel om voor te leven, maar ziet diegene dat niet meer. Of iemand denkt dat – ie anderen alleen maar in de weg zit en dat iedereen beter af is zonder hem. Maak het bespreekbaar, als je depressief bent. Mensen schamen zich ervoor. Durven er niet over te praten omdat ze bang zijn dat ze als aansteller worden gezien. Terwijl praten zelfdoding kan voorkomen. Ik wil dat taboe doorbreken. Ik heb mijn vader vaak gemist toen ik opgroeide. Ik was een vreselijke puber, echt onhandelbaar en dwars. Misschien had hij mij beter in het gareel kunnen houden. En ik mis hem natuurlijk nog steeds. Als ik ziek ben of niet lekker in mijn vel zit, komt alles harder binnen en word ik snel emotioneel als ik aan hem denk. Of als ik met vragen zit. Ik kan altijd alleen maar naar mijn moeder toe, ik zou soms graag een andere mening willen horen. Als mijn vader ergens binnenkwam, hing er een stralende, positieve energie om hem heen. Zelf ben ik eerlijk gezegd best een chagrijn. Althans: zo kom ik over. Toch hoop ik dat ik op hem lijk. Mocht ik ooit kinderen krijgen, dan hoop ik net zo’n liefdevolle vader te worden als hij.” ►

‘Mocht ik ooit kinderen krijgen, dan hoop ik net zo’n LIEFDEVOLLE VADER TE WORDEN ALS HIJ’

re kant deels het onderwerp van de documentaire en soms gewoon emotioneel. Zo keek ik in een radiostudio met dj’s Gerard Ekdorf en Michiel Veenstra een fragment terug waarin mijn vader zijn hit *Toen ik je zag* in diezelfde studio zingt. In een split second moest ik beslissen of ik die opname wel wilde zien. Mijn natuurlijke reactie is om te doen alsof het allemaal wel goed gaat, alsof het me niet

met mijn vader teruggekeken. In wel vijf gesprekken zegt hij iets over ongelukkig zijn, depressiviteit en zwarte gedachten. Maar niemand heeft daar ooit iets serieus mee gedaan, want als je mijn vader erop aansprak, wuifde hij het weg. Zogenaamd was alles dan weer goed. Zo ook tijdens zijn optreden in de radiostudio. De dj’s geloofden gewoon niet dat mijn vader zo charmant en zelfverzekerd overkwam en tegelijkertijd zo intens onzeker was over zijn eigen kunnen. Wat dat betreft lijk ik totaal niet op hem. Ik ben

Joke Meijer
WERD EEN HIT OP INSTAGRAM

‘MIJN MAN HAD DIT ALLES FANTASTISCH GEVONDEN’

Joke Meijer (71) plaatste tijdens de lockdown onder de naam @orgeljoke elke dag een video waarop ze een liedje speelt op haar orgel. Dat bleek een gouden greep.

“Op de galerij van mijn flat had ik twee stoelen neergezet, een paar meter uit elkaar. Zo kon ik op veilige afstand een praatje maken met de burens. Het was het begin van de intelligente lockdown en vanwege mijn astma moest ik extra oppassen. Ik voelde me geïsoleerd toen covid-19 uitbrak. Ik miste mijn man nu nog meer, sinds zijn overlijden begin dit jaar. Mijn oudste zoon Jeffrey opperde dat ik mijn keyboardhobby weer moest oppakken, het zou me afleiding geven. Stuur me er ook een filmpje van, riep hij. Dat filmpje plaatste hij op Instagram. Daags erna belde hij met de bizarre boodschap dat @orgeljoke tienduizend

volgers had. ‘Viral gaan’ noemen ze dat, weet ik nu. Ik wist niet wat ik hoorde. Vond het zó geestig. Vanaf toen plaatste ik gedurende de hele quarantaineperiode elke dag een muziekstuk. Daar gaat behoorlijk wat werk in zitten: eerst oefen ik vlijtig op mijn Yamaha-elektrische piano - soms ben ik na vijftien repetities nog niet tevreden. Dan trek ik een leuk bloesje aan, zorg dat mijn kapsel en nageltjes netjes zijn en maak ik de opname met mijn telefoon. Franse chansons vind ik heel mooi. Nederlandstalige nummers ook. *Una paloma blanca* bleek de grootste hit onder mijn volgers, maar liedjes met vnzige teksten doe ik

niet. Via een live streaming was ik ‘te gast’ bij *Shownieuws*, *RTL Boulevard*. In Vlaardingen ben ik een celebrity, mensen willen met me op de foto. Mijn man had dit alles fantastisch gevonden. Hij stimuleerde mijn orgelspel enorm en begeleidde me met zijn lage basstem. Mijn dj’ende kleinzoon is jaloers op mijn 33.000 volgers, ha! Het plannetje van mijn zoon heeft echt gewerkt: ik verveel me niet. Stoppen wil ik nog niet. Ik vind het veel te leuk om die tienduizenden volgers een beetje te kunnen opvrolijken als ze het nodig hebben.” ■

‘In Vlaardingen ben ik een celebrity, mensen willen
MET ME OP DE FOTO’